

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDITING

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 658

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВІДХОДІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Леся Марущак; Ольга Білоус

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна

Резюме. Розглянуто поняття та структуру формування відходів на підприємствах. Досліджено й узагальнено основні аспекти системи обліку із розкриттям внеску управління відходами у результаті діяльності підприємства. Доведено необхідність ведення розмежованого кількісного обліку за місяцями утворення відходів і за конкретними видами виготовленої готової продукції (виконаних робіт, наданих послуг), оскільки незворотні відходи впливають на собівартість виготовленої продукції підприємства. Визначено, якщо відходи будуть накопичуватися, то їх буде економічно вигідно використовувати для підприємства, і, відповідно, відходи, що утворились у процесі господарської діяльності вважаються перспективними і стабільними запасами цінних ресурсів, які потребують належного управління ними. Це дасть можливість отримати вторинні ресурси вчасно і з мінімальними затратами у період появи відповідного попиту. Відносно відходів повинна проводитися планована повсякденна і всеохоплююча політика як на рівні держави, так і на рівні кожного підприємства. Основним завданням є забезпечення мінімального утворення відходів, розширення їх використання у господарській діяльності, запобігання шкідливому впливові відходів на природу та здоров'я людини. Визначено, що викривлення облікової інформації знижує її достовірність та на її основі зумовлює прийняття неправильних управлінських рішень, що не дає змоги розрахувати реальний отриманий дохід від подальшого використання відходів. Недостовірне відображення доходів та витрат у податковому обліку при визначенні їх у декларації податку на прибуток може спричинити накладання штрафних санкцій контролюючими органами при проведенні планової або позапланової документальної перевірки. Сьогодення вимагає кардинальних змін та новітнього підходу до проблематики оцінювання та визначення реальної вартості відходів на підставі понесених витрат та відображення їх у собівартості виготовленої продукції. Використання запропонованих методів обліку відходів полегшить роботу бухгалтера стосовно отримання достовірної та наочної інформації про їх рух у процесі виробництва. Визначено характерні показники, необхідні для вирішення проблем ефективного використання відходів, що надасть можливість планового оцінювання ефективності управлінських рішень.

Ключові слова: навколишнє середовище, господарська діяльність, галузі промисловості, відходи, облік відходів, управління, фінансові результати.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.04.144

Отримано 15.07.2019

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу приніс людству чималі блага, але одночасно поставив існування людства на межу екологічної катастрофи. Невпинне зростання населення планети призводить до стрімкого зростання використання та споживання природних ресурсів, що, у свою чергу, викликає зміни в навколишньому середовищі. Різке збільшення використання людством ресурсів планети призводить не тільки до значних змін у навколишньому середовищі, а й ставить під загрозу саме існування людства.

Таке антропогенне навантаження на екологію планети, яке виникає внаслідок взаємодії природи і людини, перевищує її екологічні можливості, зумовлені її природно-ресурсним потенціалом і загальною стійкістю природних комплексів до антропогенних дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні й практичні аспекти цієї проблематики обліку відходів знайшли відображення у працях вчених-економістів. Це питання вивчали Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, З. В. Гуцайлюк, Є. В. Крикавський, М. Г. Лебединський, В. В. Сопко, Н. М. Ткаченко, М. Г. Чумаченко, Г. Доусон та ін.

Мета статті – розвиток теоретичних положень системи обліку та управління у сфері подальшого використання відходів, а також розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності їх обліку в сучасних умовах господарювання.

Для вирішення цих проблем були поставлені такі завдання: дослідити економічну сутність терміна «відходи», визначити структуру формування відходів, розглянути й узагальнити основні аспекти системи обліку та управління відходами.

Постановка завдання. Існування людства та споживання ресурсів є нерозривним як і виникнення відходів різного походження від життєдіяльності людини. Тому перед людством, зокрема і перед керівниками виробничих підприємств, постає завдання знаходження методів раціонального використання наявних ресурсів та вирішення питання зменшення відходів, та можливості їх подальшого використання, переробки чи утилізації.

Все це зумовлює появу нових об'єктів, які необхідно правильно та грамотно відображати в обліку. Однак без належних знань про особливості обліку відходів неможливо вести господарську діяльність підприємства, направлену на отримання найбільшого економічного ефекту від їх використання.

Виклад основного матеріалу. Законодавством України, зокрема Законом України «Про відходи» визначено, що «відходи – будь-які речовини, матеріали, предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості й не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення [1]. У виробничому процесі відходи можуть бути у вигляді невикористовуваних матеріальних цінностей, безповоротних відходів або у вигляді неминучих технологічних втрат. Під *неминучими технологічними втратами* слід розуміти безповоротні втрати виробничих речовин, зумовлених специфікою технології (випар, усушка, розпилення, вигар тощо).

Поняття «відходи» тісно пов'язано з поняттям «вторинні матеріальні ресурси». За різними джерелами відходи є складовою вторинних матеріальних ресурсів у тій частині, яка може бути використана. *Відходи як вторинна сировина* відповідно до положень Закону України «Про відходи» [1] являють собою ту частину відходів, для утилізації та переробки яких в Україні існують відповідні технології та виробничо-технологічні і/або економічні передумови.

Аналіз законодавчої бази України показує, що існує більше десяти різних визначень поняття «відходи», однак переважна їх більшість передбачає аналогічне, проте дещо спрощене твердження про виникнення та подальше розпорядження відходами, зокрема їх утилізацію та видалення. Але у деяких законодавчих актах, з якими і ми погоджуємося, суттєвіше визначено та розкрито економічну сутність відходів. Зокрема Закон України «Про альтернативні види рідкого та газового палива» визначає: «відходи – шлаки та відходи промисловості, сільського господарства, комунально-побутових підприємств, які можуть бути джерелом або сировиною для видобутку чи виробництва альтернативних видів палива». Водночас з цим Методикою

нормування витрат матеріалів і запасних частин на технічне обслуговування й ремонт рухомого складу міського електротранспорту визначено відходи як залишки матеріалів, які не можуть бути використані під час виготовлення чи реставрації запасних частин або виконання робіт з технічного обслуговування рухомого складу міського електротранспорту, але які можуть бути використані для виробництва іншої продукції або реалізовані іншим підприємствам чи населенню. Аналогічно економічний ефект від використання відходів проглядається й у Методиці обстеження та паспортизації гідротехнічних споруд системи гідравлічного вилучення та складування промислових відходів, зокрема: «відходи – непридатні для виробництва даної продукції види сировини, її залишки, що не вживаються, або речовини, які виникають у результаті технологічних процесів, які не підлягають утилізації в даному виробництві. Відходи одного виробництва можуть використовуватись як сировина для іншого».

Сьогоднішні умови передбачають наявність альтернатив використання виробничих ресурсів та методів їх вартісного оцінювання. Крім того, сучасні умови господарювання потребують використання інформації про минулі, теперішні й прогнозовані операції підприємства. Тільки в такому випадку бухгалтерський облік перетвориться на ефективний елемент управління [2, с. 198]. Такі управлінські рішення пов'язані з поняттям «облікова політика підприємства».

Отже, невизначеність та неоднозначність трактування поняття «відходи» не тільки серед науковців, але й у законодавстві зумовлює необхідність ретельного аналізу та вивчення зазначеної економічної категорії в усіх сферах економічної діяльності як держави, так і окремих галузей промисловості з метою прийняття оптимальних рішень у сфері управління та поводження з відходами.

Аналіз існуючих визначень терміна «відходи» показав, що значна їх кількість за своєю суттю так чи інакше, відноситься до цього поняття, що й вторинні ресурси, а деякі з визначень є суперечливими і логічно неповними за змістом. Тому, враховуючи вищевикладене, на нашу думку, відходи – будь-які речовини, матеріали, предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості й не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації, видалення або промислової переробки чи реалізації, якщо вони можуть бути використані як сировина (продукція) для іншого виробництва чи населення.

Поштовхом для здійснення перегляду традиційного трактування відходів була класифікаційна ознака цінності. Насамперед, це стосується того факту, що для будь-яких відходів повинна бути визначена певна оцінка. Однак завжди існують обмеження з реалізації відповідного потенціалу – це рівень потреби в сировині та технічні можливості її переробки й глибини освоєння.

Разом з тим, на практиці постає потреба бухгалтерського обліку таких відходів, отримання економічної вигоди від їх використання та розміщення, а також витрат на заходи у сфері поводження з відходами. Зважаючи на те, що проблема класифікації об'єктів бухгалтерського обліку є однією з основоположних проблем, що безпосередньо впливає на організацію й методичне забезпечення бухгалтерського обліку окремих господарських операцій чи процесів, а також з урахуванням різноманітних видів утворюваних у господарській діяльності підприємства відходів, необхідно посилити наукові дослідження на розв'язання теоретичних та практичних проблем класифікації відходів для їх бухгалтерського обліку й контролю.

Отже, однією з ознак величини виникнення відходів, яка дає пояснення того, що, якщо в певний період часу внаслідок людської праці чи природної дії окремі матеріальні ресурси утворюються понад потребу в них, то в такому випадку вони визначаються як

відходи. Разом з тим, якщо відходи будуть нагромаджуватися, то їх буде економічно вигідно використовувати для підприємства, а тому, виходячи з наведеного, відходи, що утворились у процесі господарської діяльності – це перспективні й стабільні запаси цінних ресурсів, які потребують належного управління ними. Така діяльність дасть можливість у період появи відповідного попиту отримати вторинні ресурси вчасно й з мінімальними затратами.

У результаті своїх досліджень управління операціями з відходами, Р. З. Берлінг та В. Я. Гавран виокремили п'ять груп пасивних витрат, зумовлених антропогенним чинником, серед яких і такі, що пов'язані безпосередньо зі сферою поводження з відходами:

- витрати, що знижують утворення відходів виробництва і споживання (впровадження маловідходних технологій, застосування поворотної тари, використання предметів багаторазового застосування);

- витрати, що знижують обсяги надходження відходів до довкілля або перетворюючи відходи в стан, нешкідливий для довкілля (застосування очисного устаткування, знешкодження вловлених відходів, переробка відходів споживання з подальшою їх утилізацією тощо);

- витрати, спрямовані на зменшення дії шкідливих речовин у складі відходів на довкілля (будівництво висотних труб, розбавлення та аерація стічних вод, збільшення площі зелених насаджень) [3, с. 91].

У такому випадку питання актуальності класифікації відходів постає ще й для необхідності управління витратами підприємства, пов'язаними з антропогенним впливом. Така класифікація створює умови для вірного визначення напрямів витрат, пов'язаних із відходами.

На сьогодні не всі відходи виробництва чи споживання можуть бути використані як вторинні ресурси. Водночас, головний обов'язок для всіх, безпосереднє виконання якого залежить від бухгалтера, – це достовірний і своєчасний облік відходів, що не тільки може принести дохід підприємству, а й відшкодувати шкоду, заподіяну довкіллю, здоров'ю та майну громадян, підприємствам, установам та організаціям. В установленому порядку нараховувати плату за розміщення відходів, причиною чого може бути порушення встановлених норм поводження з відходами, відповідно до законів України.

Розглянувши різні трактування поняття «відходи», на наш погляд, їх можна класифікувати за кількома напрямками, зокрема:

- Залежно від можливостей подальшого використання:
 - які можуть бути використані у виробництві продукції;
 - які не можуть бути використані й підлягають утилізації чи захороненню.
- Залежно від утворення:
 - виробничі (промислові), які утворені внаслідок функціонування різноманітних галузей промисловості;
 - споживчі (побутові), які утворилися внаслідок життєдіяльності людини і видаляються ними як небажані й даремні.

У більшості країн з розвинутою ринковою економікою тверді відходи поділяються на промислові й тверді муніципальні відходи. Муніципальні відходи включають побутові й «комерційні» відходи. Термін «муніципальні відходи» підкреслює, що загальна відповідальність за утилізацію відходів, і, отже, обов'язок організувати відповідний процес покладений на міську владу. Питома вага твердих відходів у загальному обсязі відходів виробництва становить близько 90%, відходів споживання – 10%.

Не менш важливим в Україні є використання «Класифікатора відходів ДК 005-96» [4], згідно з яким відходи залежно від джерела освіти умовно можуть бути поділені на три групи: промислові, сільськогосподарські та інші.

Окрім того, у класифікації відходів мають місце ще й сировинні відходи, які можна поділити на:

- зворотні – залишки сировини, матеріалів, напівфабрикатів, теплоносіїв та інших видів матеріальних цінностей, що утворилися в процесі виробництва продукції (робіт, послуг), які повністю або частково втратили споживчу якість вихідного матеріалу, хімічні та фізичні властивості;

- незворотні – які повністю втратили свої корисні споживчі якості, в результаті чого їх не можна використати на підприємстві або реалізувати іншим виробникам.

Для підприємств, які мають значну частку незворотних відходів, важко визначити їх вартість. Для них це не принесе ніякої користі, ні доходів.

Однак на великих підприємствах і в організаціях, яким притаманне комплексне виробництво продукції, виникає потреба в їх розмежованому кількісному обліку (за місцями їхнього утворення, і за конкретними видами виготовленої готової продукції (виконаних робіт, наданих послуг).

Кількісний оперативний облік на підприємстві є необхідним, оскільки такі незворотні відходи впливають на собівартість виготовленої продукції підприємства, так як потребують додаткових матеріальних витрат при їх використанні.

Водночас, згідно з Інструкцією № 291 відходи виробництва (обрубка, обрізка, стружка тощо) обліковуються на субрахунку 209 «Інші матеріали» [5].

Проте відходи, які передані в переробку та які надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів, – обліковуються на субрахунку 206 «Матеріали, передані в переробку». Аналітичний облік матеріалів, переданих у переробку, пропонується вести в розрізі, що забезпечує інформацію про підприємство-переробника, контроль за операціями з переробки і відповідними витратами.

Насамперед зазначимо, що існує проблема в тому, що необхідно згрупувати та узагальнювати величину відходів виробництва на синтетичних рахунках. З викладеного вище, у вітчизняному бухгалтерському обліку існує кілька рахунків для оприбуткування таких відходів.

Тому виникає необхідність у використанні окремого рахунку, який би стосувався тільки обліку відходів; а його субрахунки відображали б особливості надходження та використання відходів.

Отже, чіткий облік відходів, зокрема виробничих, буде сприяти здешевленню виробничої сировини та зниженню собівартості продукції й відповідно зростанню позитивних фінансових результатів діяльності.

Окрім особливостей методики оприбуткування відходів існує плата за шкоду, яку вони завдають довкіллю. Як зазначалось вище, супутнім до відходів явищем є забруднення навколишнього природного середовища. Збір за забруднення навколишнього природного середовища справляється за:

- викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів.

Відсутність обліку та оцінювання безповоротних відходів на підприємствах України зумовлена тим, що нормами діючих національних стандартів бухгалтерського обліку передбачено віднесення таких відходів до складу витрат періоду. Внаслідок цього

необхідність обліку всіх без винятку відходів не просто доцільна, а й необхідна. Якщо відходи використовуються, то потрібно знати економічну вигоду, а якщо не використовуються, тоді необхідно змусити керівників та власників шукати законні шляхи їх позбутися.

Відносно до відходів повинна проводитися планомірна повсякденна і всеохоплююча політика як на рівні держави, так і на рівні кожного підприємства. Основним завданням є забезпечення мінімального утворення відходів, розширення їх використання у господарській діяльності, запобігання шкідливому впливові відходів на природу та здоров'я людини.

Основні напрями державної політики щодо відходів відображено на рис. 1 [6].

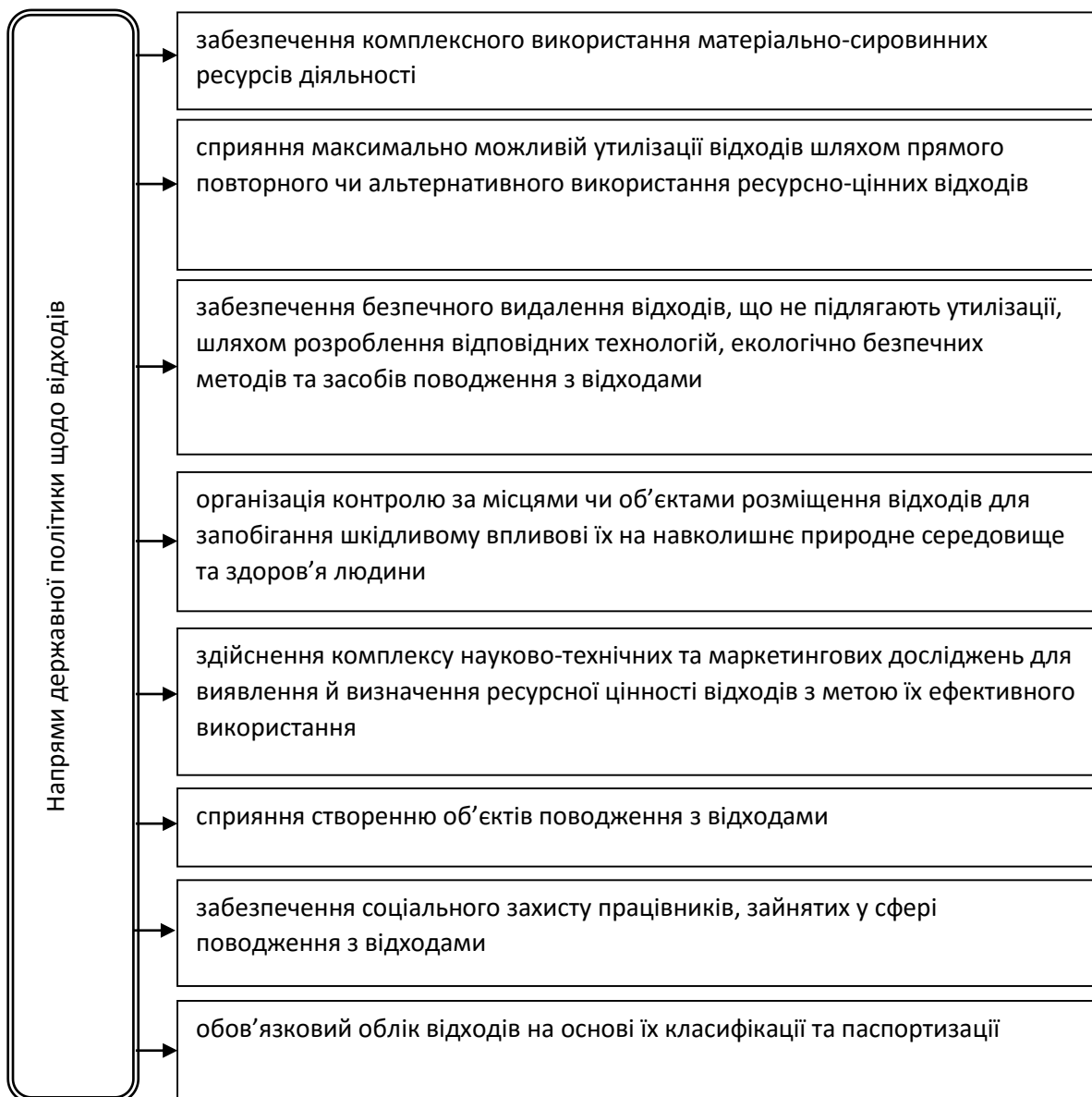

Рисунок 1. Напрями державної політики щодо відходів

Figure 1. Directions of the state waste policy

Для ведення первинного обліку відходів на підприємствах в Україні затверджено типову форму первинної облікової документації № 1-ВТ «Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари» [7]. Запровадження типової форми № 1-ВТ на підприємстві може здійснюватися за наказом керівника чи технічного директора або за письмовим розпорядженням начальника цеху (відділу) чи керівника відповідної служби підприємства.

Облік відходів рекомендується проводити на паперових або електронних носіях за кожним технологічним процесом, окремою операцією, одиницею устаткування, де утворюються відходи і використовується упаковка. Інформація, наведена в типовій формі № 1-ВТ, може використовуватися для ведення державного обліку й паспортизації відходів, складання адміністративних даних, проведення контролю, експертизи проектів та об'єктів, підготовки технічної документації, реєстраційних карток для реєстрів місць утворення, перероблення та видалення відходів, проведення інвентаризації, затвердження лімітів і отримання дозволів на утворення й розміщення відходів, отримання ліцензій та дозволів на поводження з відходами, оперативного вирішення питань поводження з неякісною та небезпечною продукцією, ідентифікації та паспортизації потенційно небезпечних об'єктів і укладання декларацій безпеки, заповнення документів для транскордонних перевезень відходів тощо [7].

Детальне дослідження методики обліку відходів підприємств дозволило встановити, що відходи оцінюють та визнають в обліку після їх фактичного використання, коли вже точно відомо, яка їх частина буде використана для власних потреб або реалізована, а не в момент їх утворення. Передумовою цього є ускладнення в їх оцінюванні. Крім того, не визнаються в обліку відходи, які з'явилися у процесі виробництва одного виду продукції (наприклад, внаслідок невиправного браку) і будуть у найближчий час використані для виробництва іншого виду продукції. Дана методика розрахунку спричиняє невірне формування виробничої собівартості – при калькулюванні собівартості першого виду продукції вартість відходів не вираховується з неї, а у калькуляції другого виду продукції некоректною (заниженою) є сума прямих витрат на сировину та матеріали. Такі підходи до облікової політики можуть спричинити викривлення облікової інформації, знизити її достовірність та зумовити прийняття на її основі неправильних рішень.

Оцінюючи дану методику, Безруких П. С. вказує: «Заниження оцінки відходів буде сприяти нераціональному їх використанню у зв'язку з тим, що така вартість відходів мало впливає на рівень собівартості готової продукції. І навпаки, оцінка відходів на рівні повноцінних матеріалів може призвести до зайвого списання вартості матеріальних цінностей у відходи, заниження собівартості продукції основного виробництва» [8].

Якщо опустити прив'язку до процесу виробництва, то можна стверджувати, що найбільш доцільним є оцінювання за справедливою вартістю при первісному визнанні зворотних відходів.

Таким чином, узагальнення інформації щодо відходів потребує подальшого дослідження та виконання таких вимог: ведення правильного обліку надходження, зберігання та використання відходів; обґрунтоване визначення вартості відходів; визначення доцільності їх використання та отримання економічної вигоди для підприємства.

Висновки. Аналіз наукової літератури та законодавчої бази щодо визначення поняття «відходи» вимагає подальшого вивчення вказаної категорії не тільки з технічного чи екологічного змісту, а й виходячи з їх економічної ефективності.

Удосконалення особливостей обліку відходів та ефективного їх використання містить значний потенціал зростання успішної діяльності підприємства, а також покращення екології. Використання запропонованих методів обліку відходів полегшить роботу бухгалтера стосовно отримання достовірної та наочної інформації про їх рух у процесі виробництва.

Conclusions. The analysis of the scientific literature and legislative framework for defining the concept of «waste» requires further study of this category, not only from the technical or environmental point of view, but also based on their economic efficiency.

Improving the characteristics of waste accounting and their efficient use contains significant potential for growth of the company's successful activities, as well as improvement of the environment. Using the proposed methods of waste accounting will facilitate the work of the accountant in obtaining reliable and visual information about their movement in the production process.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про відходи» від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР, із змінами та доповненнями. Всеукраїнська мережа ЛІГА:ЗАКОН. URL: <http://www.ligazakon.ua>.
2. Кіндрацька Л. М. Роздуми практика над проблемами теорії бухгалтерського обліку. Фінанси облік і аудит: зб. наук. праць. Спец. вип. К.: КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2006. С. 198.
3. Берлінг Р. З., Гавран В. Я. Суть та значення еколого-економічних витрат в інноваційних процесах підприємства. Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми комерціалізації науково-технічних розробок: тези доповідей IV Міжнар. науково-практ. відеоконф. (Львів, 23–24 травня 2012 р.). Львів: Львівська політехніка, 2012. С. 90–91.
4. «Державний класифікатор України. Класифікатор відходів ДК 005-96», затверджений і введений в дію наказом Державного комітету України зі стандартизації, метрології і сертифікації від 29.02.1996. № 89.
5. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/print1327246549106958>.
6. Сторожук Т. М., Авершин Д. Облікова політика підприємства щодо відходів. Облік і фінанси АПК. 2009. № 1. С. 93–101.
7. Наказ України «Про затвердження типової форми первинної облікової документації № 1-ВТ «Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари» та Інструкції щодо її заповнення». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-08>.
8. Безруких П. С., Кашаев А. Н., Комиссарова И. П. Учет затрат и калькулирование в промышленности. М.: Финансы и статистика, 1989. 223 с.

References

1. Zakon Ukrainy "Pro vidkhody" vid 05.03.1998 roku № 187/98-VR, iz zminamy ta dopovnenniamy. URL: <http://www.ligazakon.ua>.
2. Kindratska L. M. Rozdumy praktyka nad problemamy teorii bukhhalterskoho obliku. Reflection practice on the problems of accounting theory. Finansy oblik i audyt: zb. nauk. prats. Spets. Vyp. K.: KNEU im. V. Hetmana, 2006. P. 198.
3. Berlinh R. Z., Havran V. Ia. Sut ta znachennia ekoloho-ekonomichnykh vytrat v innovatsiinykh protsesakh pidpriemstva. The essence and importance of environmental and economic costs in the innovation processes of the enterprise. Proceedings of the Upravlinnia innovatsiinykh protsesom v Ukraini: problemy komertsializatsii nauково-tekhnichnykh rozrobok. (Ukraine, Lviv, 23–24 May 2012.). Lviv: Vydavnytstvo «Lvivskoi politekhniki», 2012. Pp. 90–91.
4. Derzhavnyi klasyfikator Ukrainy. Klasyfikator vidkhodiv DK 005-96, zatverdzhenyi i vvedenyi v diu nakazom Derzhavnoho komitetu Ukrainy po standartyzatsii, metrolohii i sertyfikatsii vid 29.02.1996. № 89.

5. Pro zatverdzhennia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku ta Instruksii pro yoho zastosuvannia: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.11.99. № 291. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/print13272_46549106958.

6. Storozhuk T. M., Avershyn D. Oblikova polityka pidpriemstva shchodo vidkhodiv. Accounting policy for waste management. Oblik i finansy APK. No. 1. Pp. 93–101.

7. Nakaz Ukrainy “Pro zatverdzhennia typovoi formy pervynnoi oblikovoi dokumentatsii № 1-VT “Oblik vidkhodiv ta pakuvalnykh materialiv i tary” ta Instruksii shchodo yii zapovnennia”. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824-08>.

8. Bezrukykh P. S., Kashaev A. N., Komysarova Y. P. Uchet zatrat y kalkulirovanye v promyshlennosti. Cost accounting and calculation in industry. M.: Fynansy y statystyka, 1989. [In Russian].

UDC 658

WASTE IDENTIFICATION IN ACCOUNTING

Lesia Marushchak; Olga Bilous

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Summary. *The concept and structure of waste generation at enterprises are considered. The basic aspects of the accounting system with disclosure of the contribution of waste management as a result of the activity of the enterprise are investigated and summarized. The necessity of differentiated quantitative accounting of the places of waste generation and of specific types of finished products manufactured (works performed, services rendered) is proved, since irreversible waste affects the cost of production of the enterprise. It is determined that if the waste is accumulated, it will be economically advantageous to use it for the enterprise and, accordingly, the waste generated in the course of economic activity is considered to be promising and stable reserves of valuable resources that need to be properly managed. This will make it possible to obtain secondary resources in a timely manner and with minimal cost in the period of corresponding demand. In relation to waste, a systematic day-to-day and comprehensive policy must be pursued, both at the state level and at the level of each enterprise. The main task is to ensure the minimum generation of waste, expand its use in economic activities, prevent the harmful effects of waste on nature and human health. It is determined that the distortion of accounting information reduces its accuracy and on its basis causes the wrong management decisions, which does not allow to calculate the real received income from further use of waste. Misrepresentation of income and expenses in tax accounting when determining them in the income tax return can lead to imposition of penalties by control bodies during routine or unscheduled documentary checks. Today requires dramatic changes and an up-to-date approach to the problems of estimating and determining the real cost of waste on the basis of costs incurred and reflecting it in the cost of production. The use of the proposed methods of waste accounting will facilitate the work of the accountant in obtaining reliable and clear information about their movement in the production process. The characteristic indicators necessary for solving the problems of efficient use of waste have been identified, which will allow obtaining a planned assessment of the effectiveness of management decisions.*

Key words: *environment, economic activity, industry, waste, waste management, management, financial results.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.04.144

Received 15.07.2019